

Juli 2016

Eindwerkstuk Taalwetenschap

De invloed van de Engelse taal, als L2, op het accepteren van foutieve Nederlandse collocaties

“Ik verbaas me er iedere keer weer over hoe slecht het de eerste dagen met mijn Nederlands gaat, als ik mijn ouders bezoek.”

-Nickée de Goeij, woont sinds 2,5 jaar in Londen

Iris Brinkman
Werkstukbegeleiders:
Peter Coopmans
Martin Everaerts
UNIVERSITEIT UTRECHT

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Theoretisch kader	3
1.1 Kennis en competence	3
1.2 Lexicon	3
1.3 Language attrition	4
1.4 Cross-linguistic influence	4
1.5 Herstructurering	5
1.6 Collocaties	6
1.7 Externe effecten	8
2. Hypothese	9
3. Methode	9
3.1 Proefpersonen	9
3.2 Enquête	10
4. Resultaten	11
5. Analyse	14
6. Conclusie	16
Literatuur	17
Bijlage A Lijst met gebruikte zinnen in het experiment	19
Bijlage B Eenzijdige z-toets	21
Bijlage C Uitnodiging enquête	22

Inleiding

In 1969 schreef de Amerikaanse Larry Selinker in zijn essay over taaloverdracht: “one would eventually wish to include in a comprehensive and explanatory theory of language transfer...the phenomenon of influence upon the native language by a foreign language” (Selinker, 1969, p. 68). Wetenschappers hebben zich namelijk vooral gericht op de invloed van de eerste (of moeder-) taal (L1) op de tweede (of vreemde taal) (L2) (Laufer, 2003, p. 19). Dit ging hand in hand met onderzoek naar het proces van het leren van een tweede taal. De bijbehorende proefpersonen waren vaak emigranten die zich vestigden in Engelstalige landen; het succes van hun integratie hing af van de beheersing van de nieuwe taal. Vandaar dat het ontwikkelen van een tweede taal voor onderzoekers interessanter was dan de staat van de eerste taal. Daarom werd met name de invloed van een eerste op een tweede taal onderzocht (Laufer, 2003, p. 19). Rond de jaren negentig van de vorige eeuw ontstond er volgens Laufer meer aandacht voor de andere kant van de medaille: de invloed van de L2 op de L1.

Dit onderzoek richt zich op de invloed van de Engelse taal, als L2, op de Nederlandse taal, als L1. Dit wordt met een experiment uitgevoerd door middel van een beoordelingstaak op het gebied van collocaties. Een collocatie is kort gezegd een vaste woordcombinatie zoals ‘vrede stichten’, ‘eed afleggen’ en ‘herinneringen ophalen’.

Dit experiment is voor een belangrijk deel gebaseerd op Laufer’s (2003) onderzoek naar het gebruik van collocaties. Laufer testte hierin het gebruik van collocaties bij Russen die zich in Israël vestigden. Haar proefpersonen woonden minimaal twee en maximaal veertig jaar in Israël en hun gebruik van collocaties vertoonde een opvallende invloed van het Hebreeuws. Het is natuurlijk niet mogelijk om precies aan te geven hoe lang iemand in een L2 sprekend land moet verblijven voordat het gebruik van de L1 collocaties beïnvloed wordt. Er zijn aanwijzingen dat mensen die lange tijd in een voor hen L2-sprekend land wonen meer onderhevig zijn aan L2 invloed dan mensen die er een kortere periode verblijven (Laufer, 2003, p. 26). Voor een korte periode van een half - tot vijf jaar is deze L2 invloed nog nooit specifiek onderzocht, hoewel er steeds meer mensen zijn, met name studenten, die slechts voor een aantal maanden of jaren in het buitenland verblijven. Zijn er bij deze kortverblijvende doelgroep ook al verschillen te merken in vergelijking met hun leeftijdsgenoten die niet migreren? Oftewel: Is er een significant verschil bij het beoordelen van foutieve, op het Engels gebaseerde, collocaties tussen Nederlandse jongeren in Nederland en Nederlandse jongeren die voor een korte termijn in Engelstalige landen studeren?

1 Theoretisch kader

1.1 Kennis en Competence

Het is belangrijk om te benadrukken dat het in dit onderzoek niet slechts gaat over de *kennis* van collocaties. Iemand die bekend is met een bepaald woord, kent namelijk ook de bijbehorende collocaties, volgens Laufer (2003, p. 20). Het gaat hier om het *gebruik* van de collocaties. Laufer verduidelijkt dit onderscheid. Ze stelt dat de termen lexicale 'competence' en 'knowledge' geen synoniemen zijn. Knowledge, oftewel kennis, is hier de informatie van een woord dat is opgeslagen in het mentale lexicon, zoals de gesproken en geschreven vorm, de bijbehorende grammaticale eigenschappen en verschillende betekenissen. Bij lexicale competence gaat het er om hoe deze informatie ingezet en gebruikt wordt (Laufer, 2003, p. 20). Een aspect hiervan is bijvoorbeeld de toegang tot woorden en de snelheid van deze toegang. De collocaties worden bij de proefpersonen bekend verondersteld, hier wordt nog kort op ingegaan in paragraaf 3.1 maar deze, door Laufer beschreven kennis, staat niet centraal. Er wordt hier dus niet gekeken of proefpersonen een collocatie als 'een beslissing nemen' kennen. Het gaat er in dit onderzoek om of de proefpersonen het vermogen hebben om foutieve collocaties, die gebaseerd zijn op het Engels, als niet acceptabel te beoordelen. Oftewel, zien de proefpersonen de combinatie 'beslissing maken', afkomstig van 'to make a decision' als een foutieve collocatie? Schmid (2011) stelt dat de kennis van de L1 door de invloed van de L2 niet wordt aangetast. Je weet nog steeds hoe je woorden schrijft, uitspreekt en welke betekenis ze hebben, maar het gebruik ervan kan veranderen. Deze verandering speelt zich af in het lexicon.

1.2 Lexicon

Het lexicon wordt gezien als het meest gevoelige gedeelte voor L2 invloed van het linguïstisch systeem (Köpke en Schmid, 2009, p. 211). Laufer (2003, p. 29) stelt dat het niet kunnen identificeren van foute collocaties impliceert dat de L1 lexicale netwerken in het mentale lexicon aan veranderingen onderhevig zijn. In het algemeen wordt er aangenomen dat semantische aspecten van het gebruik van vocabulaire, waaronder collocaties, indicaties zijn van de structuur van het mentale lexicon (Köpke en Schmid, 2009, p. 229). Vandaar dat iedere verandering in het gebruik van collocaties als bewijs kan worden gezien voor structurele veranderingen in het mentale lexicon als een gevolg van invloed van een andere taal. Het gaat hierbij om woorden die, volgens de eentalige standaard, met verkeerde woorden verbonden worden. Deze veranderingen in de structuur kunnen blijvend zijn maar kunnen ook voortduren (Köpke en Schmid, p. 230). Dit resulteert in een gevarieerd gebruik. Goede kennis van collocaties in de L2 wordt pas bij een hoog niveau van de L2 bereikt (Laufer, 2003, p. 29). Laufer stelt dat wanneer dit is bereikt en de collocaties van de L2 eigen zijn gemaakt, deze de collocaties van de L1 beginnen te vervangen (2003, p. 29). Deze verandering in het mentale lexicon wordt uitgelegd in paragraaf 1.5.

Volgens Kroll en Tokowicz (2005, p. 546) zijn er verschillende lexicons voor iedere taal. De verbinding tussen deze lexicons kan in sterkte variëren, afhankelijk van het niveau en het gebruik van de taal.

Door Laufer's uitspraak lijkt het waarschijnlijk dat deze verbindingen sterker zijn bij een hoog niveau van de L2. Volgens Köpke en Schmid (2009, p. 210) is het mogelijk dat er bij verschillende talen door de jaren heen veranderingen voorkomen bij de verbindingen tussen woordvormen en –betekenissen. Volgens Cook (2003, p. 7) wordt er ook beweerd dat de L2 gebruiker één lexicon heeft waarin woorden van de L1 opgeslagen worden samen met woorden van de L2. Cook (2003, p. 10) legt het gebruik van taal door L2 sprekers uit als een 'mixer tap' die de twee talen mengt als warm en koud zonder dat de beide kranen volledig dicht kunnen worden gedraaid.

1.3 Language attrition

Veranderingen in de eerste taal door beïnvloeding van een tweede worden vaak verbonden aan de term 'language attrition'. Language attrition houdt in het verlies ofwel het vergeten van elementen van de eerste taal bij gezonde sprekers (Schmid, 2011, p. 3). De term verwijst naar een verandering in het systeem van de eerste taal van een tweetalige spreker, wanneer die zijn of haar tweede taal gebruikt (Köpke en Schmid, 2009, p. 210). Zoals Pavlenko (2000, p. 179) stelt: "acceptance of syntactically deviant L1 sentences under the influence of L2 constraints".

Laufer ziet het als een term met een negatieve lading en ontwijkt het gebruik van de term bewust. In dit onderzoek wordt Laufer's visie op het begrip attrition gedeeld. In haar studie zoekt Laufer naar een positievere en optimistischere benaming voor de houding tegenover de ontwikkeling van de kennis van de proefpersonen. Ze benoemt de invloed van de L2 op de L1 als het ontwikkelen van multi-competence. Cook legt dit begrip uit als "compound state of mind with two grammars". Hierbij worden volgens Laufer zelden zowel de L1 als L2 volledig correct gebruikt. De proefpersonen van Laufer's experiment ontwikkelden zoals Laufer het noemt een 'additional language system' (2003, p. 30).

Daarnaast zal er in dit onderzoek, ongeacht de resultaten, geen bewijs gevonden kunnen worden dat de collocaties letterlijk *vergeten* zijn. Zoals al eerder gezegd, als je het woord kent, ken je ook de bijbehorende collocaties. Het feit dat de verbinding tussen de betreffende woorden beïnvloed is door het Engels, doordat deze koppeling, vanwege de Engelstalige omgeving, actiever is dan het Nederlandse woord dat er aan gekoppeld zou moeten worden, wil niet zeggen dat deze verbinding er niet meer is. Een (langdurige) terugkeer naar een Nederlandstalige omgeving zou deze verbinding mogelijk weer actiever kunnen maken. Daarnaast beslaat language attrition een veel breder gebied binnen en buiten het lexicale gebied. Dit betekent dat het te voorbarig zou zijn om te concluderen dat er, naar aanleiding van het beoordelen van foutieve collocaties als acceptabel, sprake is van language attrition. Daarom richten we ons op een begrip dat deze invloed van de L2 op L1 met betrekking tot collocaties beter weergeeft: 'cross-linguistic influence'.

1.4 Cross-linguistic influence

Pavlenko en Jarvis (2002, p. 190) pleiten voor een nieuwe en verfijndere kijk op de traditionele benadering van Second Language Acquisition, waarbij overdracht van taal vaak nog als eenrichtingsinvloed van de eerste op de tweede taal wordt gezien. Ze onderzochten daartoe de gesproken taal van 22 Russische migranten die tussen de drie- en acht jaar in de Verenigde Staten

woonden. Pavlenko en Jarvis (2002) laten zien dat taaloverdracht twee richtingen op werkt en dus bij het leerproces zowel de eerste als tweede taal beïnvloedt. Dit wordt cross-linguistic influence (CLI) genoemd. Ze concluderen ook uit hun eigen onderzoek dat deze CLI simultaan plaatsvindt. Zo werd er Russische invloed op het gebruik van de Engelse taal van de proefpersonen gevonden, maar ook invloed van de Engelse taal op het gebruik van het Russisch. Deze CLI werd bijvoorbeeld gevonden bij het uitdrukken van gevoelens. Emoties in de Engelse taal worden uitgedrukt op een passieve manier door middel van adjectieven: 'she was sad'. In het Russisch worden emoties juist vaak op een actieve wijze uitgedrukt met het gebruik van werkwoorden: 'she was being sad' (Pavlenko en Jarvis, 2002, p. 205). Door dit verschil kunnen er zowel in de richting van L1 als L2 foutieve collocaties ontstaan door het maken van letterlijke vertalingen. Een voorbeeld van de invloed van de Engelse taal bij de Russische migranten is terug te vinden in het gebruik van het werkwoord 'vygliadet' (kijken). De proefpersonen maakten hiermee zinnen in het Russisch als 'ze keek boos' waarbij een werkwoord direct aan een adjectief wordt gekoppeld. Dit is, zoals besproken, veel gebruikelijker voor de Engelse taal dan voor het Russisch. Ook Laufer (2003, p. 20) onderstreept het idee dat er sprake is van CLI die in beide richtingen van zowel de L1 als L2 werkt. Als de L1 dominant blijft in een L2 context, oefent de L2 ook invloed uit op de L1. Zo werd het Russisch van Russen in Israël ook beïnvloed door het Hebreeuws ook al spraken velen van hen vaker Russisch dan Hebreeuws.

Pavlenko omschrijft de invloed van een L2 op L1 als: "a shift, or a move away from L1 structures or values to approximate L2 structures or values" (2003, p.33). Uit het onderzoek van Pavlenko en Jarvis (2002) blijkt dat volwassen L2 gebruikers met hun L1 invloed uitoefenen op alle gebieden van de L2, maar dat andersom de L2 met name invloed heeft op leenwoorden en het uitbreiden van semantische betekenissen van woorden uit de L1. Op het laatste verschijnsel wordt in paragraaf 1.5 verder ingegaan. Het onderzoek van Pavlenko en Jarvis (2002) valt binnen het eerder besproken multicompetence framework. Dit stelt dat mensen die meer dan één taal spreken een andere samenstelling van de 'state of mind' hebben. Deze samenstelling van tweetalige sprekers is niet gelijk aan de optelsom van twee eentalige sprekers, stelt Cook (1992). Pavlenko en Jarvis (2002) verwijzen naar een soortgelijk argument van Grosjean (1992), die stelt dat "a bilingual is not the sum of two complete or incomplete monolinguals in one body but rather a specific speaker-hearer with a unique - but nevertheless complete - linguistic system". Deze kijk op multicompetence biedt een breder kader voor onderzoek naar CLI waar er dus ook gekeken wordt naar L1 beïnvloeding. Schmid (2013) noemt herstructurering als een categorie van CLI, waar collocaties onder vallen.

1.5 Herstructurering

Herstructureren is het maken van een nieuwe analyse van L1 items op basis van corresponderende regels van L2 items. Dit betekent de uitbreiding van de betekenis van een bestaand L1 woord waardoor het ook de betekenis van de bijbehorende L2 vertaling omvat (Schmid, 2013, p. 118). Hierbij worden, in tegenstelling tot bij leenwoorden, geen nieuwe woorden geïntegreerd, maar bestaande woorden krijgen een andere invulling (Schmid, 2011, p. 27). Dit gebeurt vaak in het lexicon van tweetalige sprekers, waar woorden zo aangepast worden dat ze corresponderen met de andere taal (Schmid, 2011 p. 28). Dit is waar foutieve collocaties lijken te ontstaan. Zo kan het Nederlandse werkwoord 'nemen' door de corresponderende regels van het Engels een bredere betekenis krijgen in het lexicon en daardoor gekoppeld worden aan 'notities'. Een gangbare

collocatie in het Engels is namelijk *'take notes'*. Volgens Schmid komt dit proces voor bij woorden waarbij een vergelijkbaar woord bestaat in de tweede taal, terwijl het lenen van woorden juist vaak voorkomt als er geen vergelijkbaar woord bestaat (Schmid, 2011, p. 28). Het feit dat herstructurering mogelijk is, wijst op flexibiliteit, wat impliceert dat deze herstructurering nog meerdere keren toegepast kan worden, bijvoorbeeld naar de 'oude situatie'. Dit is afhankelijk van de input van de L1 en L2.

Bij herstructurering gaat het om woorden die regelmatig gebruikt worden, maar een vrij onspecifieke betekenis hebben (Schmid, 2011, p. 28). Dit wil zeggen, flexibele woorden die in meerdere collocaties voorkomen en waarvan de letterlijke betekenis vaak niet meer duidelijk is. Voorbeelden zijn 'maken', 'nemen' en 'in'; deze woorden komen meerdere keren voor in de lijst met foutieve collocaties die zijn gebruikt in het experiment. Belangrijk is dat het proces van herstructurering voornamelijk plaatsvindt in de richting van de sterke (niet noodzakelijk de L1) naar de zwakke taal (Schmid 2011, p. 31). Dit betekent dat het in dit onderzoek van belang is dat voor de proefpersonen, ondanks het korte verblijf, Engels op dat moment hun sterke taal is. Het lijkt erop dat in dat geval de invloed van de Engelse op de Nederlandse collocaties dermate groot is dat deze geherstructureerd kunnen worden naar de Engelse varianten. Hierdoor zouden foutieve Nederlandse collocaties, gebaseerd op het Engels, als acceptabel worden beoordeeld.

Herstructurering gebeurt vaak met werkwoorden waarvan de semantische betekenis is veranderd (Schmid 2013, p. 118). Hierbij wordt het voorbeeld gegeven van het werkwoord 'run' dat niet alleen gebruikt wordt als 'rennen', maar ook bijvoorbeeld 'to run short of...'. Wanneer deze collocatie letterlijk vertaald zou worden naar het Nederlands, in plaats van de gangbare Nederlandse collocatie te gebruiken, is er sprake van een foutieve collocatie gebaseerd op de Engelse taal. Volgens Schmid vertalen buitenlanders deze letterlijke woordcombinaties vaak (Schmid 2013, p.118). Daarnaast denkt Schmid dat herstructurering vrij onbewust en onbedoeld gebeurt, in tegenstelling tot het gebruik van leenwoorden. Leenwoorden worden gebruikt om iets preciezer of stilistisch te uiten, terwijl dit voor collocaties niet geldt.

1.6 Collocaties

Volgens van der Wouden (2001) weet bijna niemand precies wat een collocatie is. De term wordt volgens hem vaak in verband gebracht met de Britse taalkundige Firth. Firth (1957) vroeg aandacht voor vaste combinaties die niet te plaatsen zijn binnen bekende grammaticale noties als subcategorisatie. Zwarts (2011, p. 5) noemt collocaties "idiosyncratische beperkingen op het voorkomen van woorden in het gezelschap van bepaalde hoofdwoorden". Volgens van der Wouden geeft Fontenelle (1992) een ruime algemene definitie: "The term collocation refers to the idiosyncratic syntagmatic combination of lexical items and is independent of word class or syntactic structure." Daarnaast stelt hij dat definities van collocaties tegenwoordig vaak kwantitatief geïnterpreteerd worden. Zoals deze praktische definitie: "Collocaties zijn (2- of meer-) woordcombinaties die vaker voorkomen dan de kansberekening voorspelt" (van der Wouden, 1992).

Collocaties kunnen uit verschillende constructies worden opgebouwd. De collocaties die in dit experiment gebruikt zijn (zie bijlage A) bevatten vrijwel allemaal een werkwoord, maar dit is geen vereiste voor een collocatie. Naast een constructie van een direct object met een werkwoord of

werkwoord met prepositie, kunnen namelijk ook de constructies adverbium en adjectief (hoogst verbaasd) of prepositie en object (aan de universiteit) een collocatie vormen (Zwarts, 2011, p. 16).

Het is, kortom, moeilijk om het begrip collocatie volledig te omvatten. Bij iedere definitie kunnen er uitzonderingen gevonden worden of zijn er aanvullingen nodig. Voor dit onderzoek is het voldoende collocaties te zien als vaste woordcombinaties.

In Laufer's onderzoek (2003, p. 29) spraken bijna al haar Russische proefpersonen vloeiend Hebreeuws, hun tweede taal. Hoewel ze hun eerste taal nog regelmatig gebruikten, begon hun Russisch invloed van het Hebreeuws te vertonen. Bij 39,1% van de foutieve collocaties, gebaseerd op L2 patronen, waren Russische proefpersonen in Israël niet in staat deze als onjuist te beoordelen. Een voorbeeld uit het onderzoek was de aanwezigheid van de verkeerde verbinding in het Russisch tussen 'telefoon' en 'sluiten'. In het Hebreeuws is het gebruikelijk om te zeggen dat je de telefoon sluit, terwijl deze collocatie in het Russisch niet gemaakt wordt. Daarnaast was de standaarddeviatie bij de testgroep in Rusland veel kleiner, zij waren uniformer in het beoordelen van collocaties. Ook Pavlenko (2004) onderschrijft het bewijs voor het herstructureren van collocaties dat door Laufer gegeven wordt. Pavlenko en Jarvis (2002, p. 198) delen collocaties in onder 'semantic syntagms', dit wil zeggen, vaste combinaties van woorden waarvan de combinatie semantisch is vastgelegd. Deze worden vervolgens, samen met samengestelde woorden en idiomen, in de categorie leenwoorden geplaatst, een van de negen categorieën waarnaar Pavlenko en Jarvis onderzoek hebben gedaan met betrekking tot de invloed van zowel de L1 op L2 als de L2 op de L1 bij de Russen in de Verenigde Staten. Van de negen opgestelde categorieën is er slechts in één categorie geen significante invloed gevonden, in twee categorieën invloed van de L1 op L2, in twee andere categorieën invloed van de L2 op L1 en in vier categorieën waaronder leenvertalingen, wat dus ook collocaties beslaat, is invloed ontdekt die twee richtingen op werkt. De L2 invloed is gevonden bij 77% van de proefpersonen. Bij 64% werkte deze invloed twee richtingen op (Pavlenko en Jarvis, 2002, p. 208). Een voorbeeld van Russische invloed op de Engelse taal is het gebruiken van de direct vertaalde combinatie 'letter among the mail' in plaats van de gangbare Engelse optie 'letter in the mail'. Andersom werd de Engelse collocatie 'to take out' letterlijk vertaald in het Russisch terwijl hier 'to choose' of 'to pick out' voor zou moeten worden gebruikt.

De L2 invloed valt om twee redenen goed te testen met collocaties. Ten eerste is besproken dat het lexicale gebied het meeste en eerste gevoelig is voor de invloed van een tweede taal. Daarnaast is deze invloed goed 'zichtbaar' bij collocaties. Het is namelijk gemakkelijk voor sprekers van zowel de betreffende L1 als L2 om na te gaan of een foutieve collocatie in de L1 gebaseerd is op de collocatie van de L2 variant. Het gaat namelijk om een letterlijke vertaling van de L2. Laufer noemt dit ook wel directe invloed. Andere onderdelen binnen het lexicale gebied zijn volgens Schmid (2011) niet zo duidelijk. Ook is het goed mogelijk deze fouten uit te lokken door foutieve Nederlandse collocaties, gebaseerd op het Engels, te laten beoordelen. Collocaties vormen dus een goede indicatie om inzicht te krijgen in de invloed van een L1 op een L2.

Laufer's analyse van collocatie-beoordelingen is gebaseerd op haar claim dat wanneer foutieve collocaties als acceptabel worden beoordeeld, de reden waarschijnlijk een verandering is in de manier waarop woorden aan elkaar verbonden zijn in het mentale lexicon.

1.7 Externe effecten

Voorzichtige uitspraken zijn gedaan over eventuele externe factoren die de invloed van een L2 op L1 veroorzaken of versterken (Pavlenko en Jarvis 2002, p. 208). Uit voorgaande onderzoeken is gebleken dat belangrijke mogelijke factoren de lengte van verblijf en de leeftijd op het moment van aankomst in de nieuwe taalomgeving zijn. In dit onderzoek is de duur van het verblijf een belangrijke factor aangezien er bewust is gekozen voor studenten die zich door hun studie of stage voor een korte periode in het buitenland bevinden. Volgens Laufer is de overdracht van L2 elementen intensiever en duidelijker herkenbaar bij sprekers die de L2 op hoog niveau spreken, regelmatig input van deze taal krijgen en het regelmatig spreken. Deze factoren bleken echter in het onderzoek van Pavlenko en Jarvis (2002, p. 208) geen significante verschillen te veroorzaken. Al moet gezegd worden dat de vergelijking gemaakt werd tussen een duur van 3-4 jaar en 5-8 jaar en dit breder getest had kunnen worden. Wel verwachten Pavlenko en Jarvis (2002, p. 210) dat dit in toekomstig onderzoek gevonden gaat worden.

Laufer vond een significant verschil tussen de nieuwkomers en de 'oudste' migranten. "It [lexical use] reached a plateau and started decreasing after prolonged contact with L2" (Laufer 2003, p. 28). Dit duidt erop dat collocaties niet meteen onderhevig zijn aan de invloed van een L2. Dit kan een rol spelen bij de resultaten van het huidige onderzoek. De mate van het gebruik van de L2 van de proefpersonen heeft volgens Laufer echter geen invloed gehad op de uitkomst. De mate van het gebruik van hun L1 daarentegen wel. Het verschil is niet groot, maar op basis van haar resultaten wel significant. Ook was er een kleine correlatie tussen de leeftijd bij aankomst en de resultaten. Personen die op een oudere leeftijd in Israël waren gearriveerd hadden het Russisch voor een langere tijd gesproken en waren beter in het herkennen van foutieve collocaties. De meeste invloed van de externe factoren lijkt de lengte van het verblijf van de proefpersonen. Simpelweg, hoe langer mensen in een L2 omgeving verblijven, hoe slechter hun beoordeling van de correctheid van collocaties.

De meeste verandering in het gebruik van collocaties vindt dus plaats na een lang verblijf in de L2 omgeving. Hoe langer het verblijf, hoe groter ook de standaarddeviatie. Dit impliceert dat op lange termijn de externe factoren zoals het onderhouden van het Nederlands en het contact met Nederlandse sprekers, meer van invloed zijn.

2. Hypothese

Kort samengevat is er in voorgaande onderzoeken bewijs gevonden voor beïnvloeding van de L2 op de L1. Deze beïnvloeding is terug te zien in de beoordeling van foutieve collocaties, met name bij een lang verblijf in een land waarin de proefpersonen een voor hen L2 spreken. Deze L2 invloed op collocaties wordt gezien als herstructurering binnen CLI. Het gaat dus niet om verloren kennis, maar om flexibele verbindingen in het lexicon die op een nieuwe manier gestructureerd zijn.

Dit experiment richt zich op het beoordelen van foutieve collocaties door Nederlanders in Engelstalige landen. Aangezien er hierbij al bewijs is gevonden voor beïnvloeding van proefpersonen die voor een lange tijd in een L2 omgeving wonen, wordt er in het huidige experiment getest of dit ook zo bij een korte periode is. Aan de ene kant zijn er aanwijzingen dat de L1 minder onderhevig is aan L2 invloed bij een kortdurend verblijf. Aan de andere kant bevinden collocaties zich in het lexicale gebied, dat het meest en het snelste onderhevig is aan L2 invloed. Daarnaast bestaan de proefpersonen uit universitaire studenten en net afgestudeerden die een verondersteld hoog niveau hebben van Engels als L2, waardoor Engelse collocaties waarschijnlijk snel worden overgenomen. Vandaar de hypothese: Nederlanders in Engelstalige landen beoordelen foutieve collocaties significant meer als acceptabel dan Nederlanders in Nederland.

3. Methode

3.1 Proefpersonen

Aan dit onderzoek hebben 94 Nederlandstalige proefpersonen deelgenomen, van wie 46 zich in Engelstalige landen bevinden en 48 in Nederland. Op deze manier kan er een vergelijking worden gemaakt tussen de beoordeling van collocaties bij proefpersonen in een voornamelijk Nederlandse- en Engelstalige omgeving. De proefpersonen in Engelstalige landen zijn gevonden met dank aan de University of Kent, University of Edinburgh, King's College London, en de University of East Anglia. Deze universiteiten hebben de oproep voor deelname aan het experiment doorgestuurd aan hun Nederlandse (oud-)studenten. De oproep begon met de vraag: "Af en toe moeite met het herinneren van Nederlandse woorden?" Ik wist dat ik hier niet op zou gaan testen, maar het is een veelvoorkomende en daardoor herkenbare situatie, vandaar dat het gebruikt is om mogelijke proefpersonen te interesseren voor het onderzoek. Er werd vermeld dat het om onderzoek naar de invloed van de Engelse taal op het Nederlands gaat zonder weg te geven dat er specifiek naar de beoordeling van collocaties wordt gekeken. Ook werd er gevraagd om bij interesse een bericht via de email terug te sturen. De studenten reageerden door simpelweg te sturen dat ze mee wilden werken en velen voegden hier nog aan toe dat de invloed van het Engels op de Nederlandse taal erg herkenbaar is. Naar de proefpersonen in Nederland is een vergelijkbare oproep gestuurd (aangepast aan de situatie in Nederland). Deze proefpersonen zijn deels afkomstig uit mijn eigen studenten netwerk. De overige deelnemers zijn gevonden door langs te gaan bij studentenflats in Utrecht met dezelfde oproep. Bij deze groep die niet online benaderd is, is om een emailadres gevraagd. Vervolgens is een link naar de online enquête verstuurd met korte uitleg (zie bijlage C). Aangezien de proefpersonen aan de universiteit studeren of gestudeerd hebben, wordt een hoog niveau van zowel de Nederlandse als Engelse taal verwacht. Daarnaast gaat het om veelvoorkomende

woordcombinaties in het experiment dus al met al wordt er verondersteld dat de proefpersonen de gebruikte collocaties kennen. Het gaat om Nederlandstalige proefpersonen die vanaf een half tot vijf jaar in een Engelstalig land wonen. Hierbij worden dus ook uitwisselingsstudenten meegerekend die zich vaak rond zes tot zeven maanden in het buitenland bevinden. De proefpersonen in Engelstalige landen bevinden zich voornamelijk in Engeland, enkelen in Schotland en een in Australië. Voor deze universitaire studenten is gekozen omdat er eerder is gesteld dat bij een hoog niveau van de L2, de L2 collocaties eerder worden overgenomen. Daarnaast is deze groep geschikt aangezien studenten de mogelijkheid hebben een (deel van) stage of studie in het buitenland te doen en daardoor voor een korte periode in het buitenland verblijven. Een korte periode wordt hier dus als maximaal vijf jaar gezien. Het zijn voor het grootste gedeelte geen blijvende migranten. Na deze periode keren de meesten weer terug naar Nederland. Dit onderzoek is erop gericht om op het gebied van collocaties te onderzoeken in hoeverre de Engelse taal het Nederlands van deze jongeren beïnvloedt in deze korte periode.

Tabel 1 geeft een overzicht van de duur van het verblijf van de proefpersonen in Engelstalige landen. De indeling is afgerond op hele jaren, (behalve bij de uitwisselingstudenten die minder dan een jaar in het buitenland verblijven). Een proefpersoon die drie jaar en negen maanden in een Engelstalig land verblijft, wordt dus ingedeeld bij de categorie vier jaar.

Aantal jaren verblijvend in een Engelstalig land	< 1	1	2	3	4	5
Aantal proefpersonen	14	4	10	6	7	5

Tabel 1 Proefpersonen ingedeeld op duur van verblijf in Engelstalige landen.

3.2 Enquête

De online enquête bestaat uit 30 zinnen, waarvan er twee als voorbeeld dienen, om de proefpersonen te laten wennen aan de vraagstelling en de keuzemogelijkheden. Van de 28 zinnen uit de echte test, bevatten er 16 een foutieve collocatie gebaseerd op de Engelse taal. Zoals bijvoorbeeld: “We vinden allemaal dat het tijd is om actie te nemen.” ‘Actie nemen’ is een foutieve collocatie gebaseerd op de Engelse collocatie ‘take action’. Een ander voorbeeld is de zin: “Het meisje had nog nooit eerder de regels gebroken.” ‘Regels breken’ is een foutieve collocatie gebaseerd op de Engelse collocatie ‘break the rules’.

De overige zinnen zijn of volledig correct of bevatten verschillende grammaticale fouten, en (in)correcte gezegdes. Dit is gedaan om de proefpersonen af te leiden, zodat het minder duidelijk is dat ze op hun gebruik van collocaties getest worden. De beoordelingstaak werd naar de proefpersonen gemaild en als volgt uitgelegd: “Het is de bedoeling dat je gaat beoordelen in hoeverre je onderstaande Nederlandse zinnen acceptabel vindt. Dit wil zeggen, acceptabel in normaal dagelijks taalgebruik, gesproken of geschreven. In hoeverre je dus vindt dat het goede gevormde zinnen zijn in het Nederlands.” De proefpersonen werden geïnstrueerd om af te gaan op hun eerste ingeving en de zinnen zo snel mogelijk te beoordelen. De vraagstelling was: Is dit een acceptabele Nederlandse zin? De opties die ze bij iedere beoordeling kregen, waren als volgt:

- 1) Nee, onacceptabel
- 2) Nee, klinkt niet helemaal in orde
- 3) Twijfel, ik weet het niet
- 4) Ja, klinkt wel in orde
- 5) Ja, heel acceptabel

4. Resultaten

Tabel 2 geeft de percentages weer van de gemiddelden van de vijf antwoordmogelijkheden voor alle 16 zinnen die een foutieve collocatie bevatten. Zoals in de methode is aangegeven, was de vraagstelling bij de zinnen: Is dit een acceptabele Nederlandse zin? De Likert schaal biedt in dit experiment twee opties voor 'ja' en twee voor 'nee'. In tabel 3 zijn de percentages van de 'ja' en 'nee' opties gecombineerd. 'Acceptabel' wordt bij het testen van de hypothese dus gezien als de combinatie van 'ja, klinkt wel in orde' en 'ja, heel acceptabel'. Het kleine aandeel van proefpersonen dat koos voor de optie 'ik weet het niet', blijft in deze tabel dus buiten beschouwing. Door alleen te kijken naar gemiddelde percentages vallen grote onderlinge verschillen weg. Tabel 4 geeft daarom voor een van de keuzemogelijkheden, 'heel acceptabel', per zin weer welk percentage van de proefpersonen daarvoor koos. In tabel 5 wordt het verschil aan de hand van de duur van het verblijf weergegeven. Staafgrafieken 1 en 2 geven voor beide groepen een compleet percentueel overzicht van de uitslagen voor iedere zin met een foutieve collocatie. De nummers bij de x-as corresponderen met de genummerde zinnen die een foutieve collocatie bevatten (bijlage A).

	Proefpersonen in Nederland	Proefpersonen in Engelstalige landen
Nee, onacceptabel	23,4%	29,1%
Nee, klinkt niet helemaal in orde	32,2%	25,8%
Twijfel, ik weet het niet	8,2%	7,1%
Ja, klinkt wel in orde	22,9%	18,5%
Ja, heel acceptabel	13,3%	19,5%

Tabel 2 Overzicht van beoordelingen van foutieve collocaties per keuzemogelijkheid in percentages

Combinatie 'ja' en 'nee' opties	Proefpersonen in Nederland	Proefpersonen in Engelstalige landen
Ja	36,2%	38,5%
Nee	55,6%	54,4%

Tabel 3 Percentages omgerekend naar samengevoegde 'ja' of 'nee' optie

Optie: 'ja, heel acceptabel'	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Nederlanders in Nederland (%)	6,3	0	39,6	18,8	0	4,2	25	35,4	2,1	14,6	2,2	0	8,3	2,1	41,7	12,5
Nederlanders in Engelstalige landen (%)	17,4	0	60,9	32,6	21,7	11,1	23,9	41,3	4,3	19,6	4,3	0	15,2	0	56,5	4,3

Tabel 4 Overzicht van proefpersonen uit beide groepen die foutieve collocaties beoordelen als 'ja heel acceptabel'

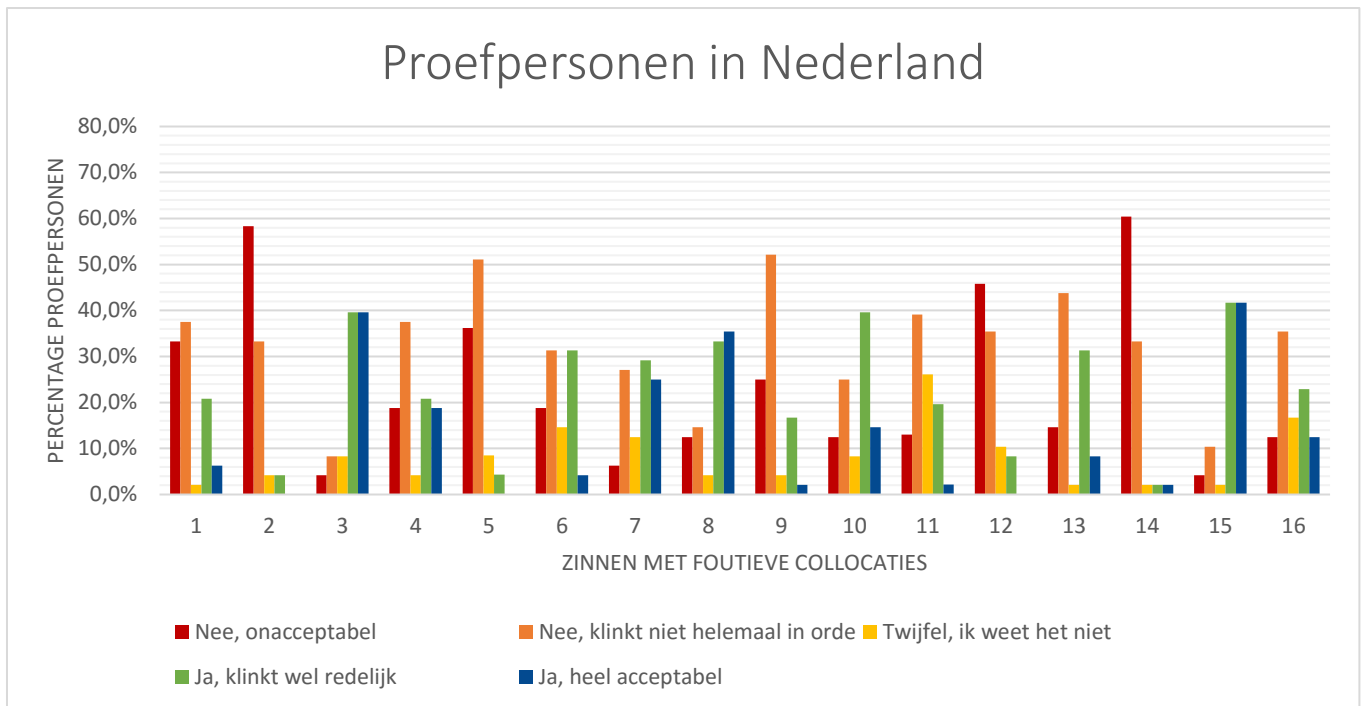
Aantal jaren verblijvend in een Engelstalig land	< 1	1	2	3	4	5
% proefpersonen dat foutieve collocaties beoordeelt met 'ja klinkt wel in orde' en 'ja, heel acceptabel'	14 34,4%	4 35,9%	10 37,5%	6 33,1%	7 46,3%	5 43,8%

Tabel 5 Proefpersonen die kozen voor de 'ja' opties, ingedeeld naar lengte van verblijf

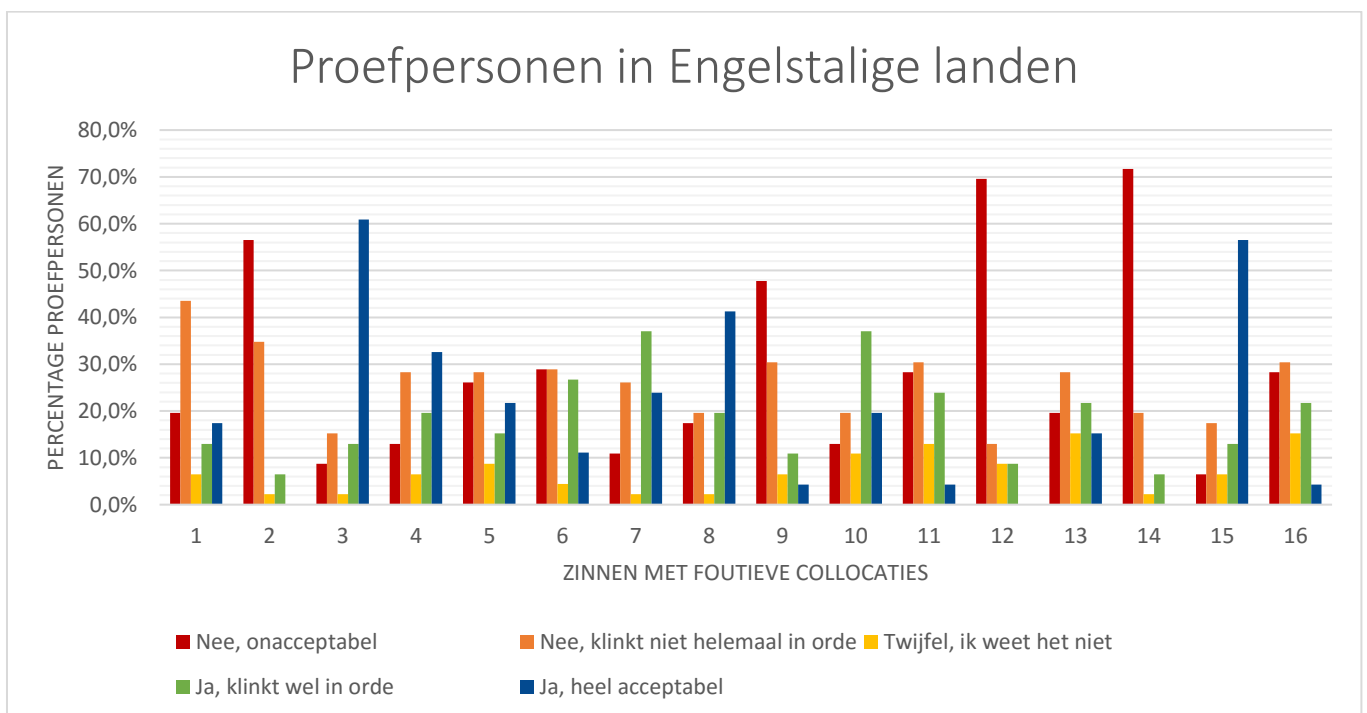
Tabel 2 en 3 zijn gebruikt om aan de hand van een eenzijdige z-toets uit te rekenen of er een significant verschil is tussen de beoordelingen van de twee groepen. Eerst is de significantie berekend van de gecombineerde 'ja' optie in tabel 3 aangezien de hypothese gericht is op het beoordelen van zinnen als acceptabel. Hier kwam de significantiewaarde $P(z < -0.62127) = 0.26721$ uit, wat groter is dan het gekozen significantie niveau van 0.05. Proefpersonen in Engelstalige landen hebben dus, in vergelijking met proefpersonen in Nederland, niet significant vaker foutieve collocaties als acceptabel beoordeeld.

Naar aanleiding van het verschil in percentages in tabel 2 bij de optie 'ja, heel acceptabel' is voor deze keuzemogelijkheid apart berekend of het verschil significant is. Voor de keuzemogelijkheid 'ja, klinkt wel in orde' kozen immers meer proefpersonen in Nederland. Met een significantiewaarde van $P(z < -0.81284) = 0.20815$ valt ook hier geen significant verschil te ontdekken. Proefpersonen in Engelstalige landen hebben in vergelijking met proefpersonen in Nederland, niet significant vaker foutieve collocaties als 'heel acceptabel' beoordeeld.

In tabel 4 is te zien dat met name bij de derde en vijfde zin die een foutieve collocatie bevatten, het verschil tussen de twee groepen groot is. De zin: "Ik heb een belofte gemaakt en daar ga ik me aan houden" werd door 60,9% van de proefpersonen in Engelstalige landen als heel acceptabel beoordeeld, terwijl dit voor 39,6% van de proefpersonen in Nederland gold. De zin: "Als je notities neemt, haal je waarschijnlijk een hoger cijfer" werd door geen enkel proefpersoon in Nederland als heel acceptabel beoordeeld terwijl 21,7% van de proefpersonen in Engelstalige landen dit wel zo beoordeelde.

Grafiek 1 Beoordelingen per zin met foutieve collocatie van proefpersonen in Nederland.

Grafiek 2 Beoordelingen per zin met foutieve collocatie van proefpersonen in Engelstalige landen

5. Analyse

Bij het analyseren van de resultaten zijn meerdere aspecten opvallend:

- De staafgrafieken laten grote verschillen tussen de twee groepen per zin zien.
- Proefpersonen in Engelstalige landen kiezen vaker voor de uiterste opties van de Likert schaal.
- Het percentage proefpersonen dat aangaf het niet te weten is bij beide groepen bijna gelijk.
- Bij vier van de vijf keuzemogelijkheden is het verschil tussen de twee groepen steeds afgerond zes procent.
- Op twee zinnen na, zijn alle foutieve collocaties door in elk geval één proefpersoon van iedere groep als heel acceptabel beoordeeld.
- Bij twee zinnen is er een hoger percentage proefpersonen in Nederland dat de foutieve collocaties als heel acceptabel beoordeelt. Voor deze beide zinnen geldt overigens dat een groter percentage van proefpersonen in Engelstalige landen deze zin beoordeelt als 'ja, klinkt wel in orde', in vergelijking met de proefpersonen in Nederland.
- Bij veertien zinnen is er een hoger percentage proefpersonen in Engelstalige landen dat de foutieve collocaties als heel acceptabel beoordeelt.

Er zijn verschillen te ontdekken maar die zijn dus niet groot genoeg om de hypothese te kunnen bevestigen. Ook bij de duur van verblijf zijn verschillen te ontdekken. Er lijkt een oplopende trend te zijn van foutieve collocaties die beoordeeld zijn als acceptabel. In de categorieën 1, 3, 4 en 5 jaar zijn echter niet genoeg proefpersonen om uitspraken te kunnen doen over significante verschillen.

Laufer (2003) gebruikte geen Likert schaal. De zinnen werden in haar experiment goed of fout gekeurd. Een vergelijking met haar resultaten kan dus het beste gedaan worden door naar de gecombineerde 'ja' opties te kijken. Het gemiddelde van 38,5% uit tabel 3 is erg vergelijkbaar met Laufer's 39,1%. Het grote verschil tussen de twee onderzoeken is te vinden bij de groepen proefpersonen die in een voor hen L1 sprekend land wonen. Bij Laufer (2003, p. 24) beoordeelde 16,2% van de Russen in Rusland de foutieve collocaties als acceptabel, terwijl dit bij de Nederlanders in Nederland 36,2% was. Daarbij moet er rekening mee worden gehouden dat de middelste keuzemogelijkheid van de Likert schaal niet overgebracht kan worden naar een 'ja' of 'nee' optie. De percentages in dit onderzoek, bij tabel 3, hadden hoger kunnen zijn als proefpersonen alleen de optie 'ja' of 'nee' hadden gekregen. De niet meegerekende 7,1% (proefpersonen in Engelstalige landen) en 8,2% (proefpersonen in Nederland) zouden dan immers verdeeld worden.

Laufer (2003) kan op basis van haar resultaten concluderen dat er een significant verschil is tussen haar twee groepen. Hoewel de percentages van proefpersonen in L2 landen bij Laufer's onderzoek en dit onderzoek erg dicht bij elkaar liggen, (39,1% en 38,5%) kan er op basis van de resultaten van dit onderzoek niet geconcludeerd worden dat er een significant verschil is tussen de groepen. Het feit dat gemiddeld ruim een derde van Nederlanders in Nederland de foutieve collocaties uit het onderzoek in mindere of meerdere mate accepteert, lijkt wel te duiden op de invloed van de Engelse

taal in het dagelijks leven. Het is te verwachten dat Russen in Rusland minder blootgesteld worden aan Hebreeuws in het dagelijks leven dan Nederlanders aan Engels. Het is waarschijnlijk dat er geen significant verschil gevonden is tussen de twee groepen doordat het lexicon van Nederlanders in Nederland ook, in mindere mate, beïnvloed is door de Engelse taal. Ook al is de Engelse taal niet dominant bij de Nederlandse proefpersonen in Nederland, eerder is door Laufer (2003) gesteld dat herstructurering dan alsnog in de richting van L2 naar L1 kan plaatsvinden.

In dit onderzoek werden geschreven collocaties getest. Bij een orale test zouden er misschien meer foutieve collocaties als acceptabel worden beoordeeld. Daarnaast kan er niet getest worden of zinnen die door proefpersonen beoordeeld zijn als onacceptabel ook daadwerkelijk niet voorkomen in hun taalgebruik. Bij het lezen en actief beoordelen van zinnen is er meer aandacht gericht op de formulering van de zinnen. Ondanks het instrueren van de proefpersonen om af te gaan op hun eerste indruk, blijft dit verschil bestaan.

Voor vervolgonderzoek zou het interessant kunnen zijn om de Nederlandse jongeren in Engelstalige landen te onderzoeken na hun (waarschijnlijke) terugkeer naar Nederland en te testen hoe zij de collocaties dan beoordelen. Dit zou meer inzicht kunnen bieden in de flexibiliteit van het herstructureren van collocaties.

6. Conclusie

Zoals Selinker bijna 50 jaar geleden al hoopte, wordt er tegenwoordig op verschillende aspecten onderzoek gedaan naar de invloed van de L2 op de moedertaal. Met dit onderzoek is geprobeerd om op het gebied van collocaties bij te dragen aan de kennis van deze invloed. Laufer concludeerde dat proefpersonen wonend in een L2 sprekend land minder goed in staat zijn om foutieve L1 collocaties, gebaseerd op de L2, als incorrect te beoordelen in vergelijking met proefpersonen wonend in het land van L1. Dit onderzoek was op hetzelfde gebied gericht maar legde de nadruk op Nederlandse jongeren die zich voor een korte periode gevestigd hebben in Engelstalige landen. Met als vraagstelling: Is er een significant verschil bij het beoordelen van foutieve collocaties, gebaseerd op het Engels, tussen jongeren in Nederland en Nederlandse jongeren die voor korte termijn in Engelstalige landen studeren? Er werd een met Laufer vergelijkbaar percentage berekend bij de proefpersonen wonend in een L2 sprekend land. Toch kon de hypothese van het onderzoek niet worden bevestigd.

De conclusies die dit onderzoek biedt over de Engelse invloed op het gebruik van Nederlandse collocaties, bestaan in de veronderstelling dat taaloverdracht twee kanten op werkt, ongeacht welke taal dominant is. De invloed van de L1 op de L2 op het gebied van collocaties wordt in dit onderzoek gezien als cross-linguistic. Er is namelijk gesteld dat foutieve collocaties voortkomen uit herstructurering, dat onder CLI valt. Het gebruik van de collocaties werd geanalyseerd zonder te impliceren dat foutieve collocaties een teken zijn van het vergeten of het verlies van de L1. Een verandering in de structurering van Nederlandse collocaties door de invloed van de Engelse taal betekent niet dat de oude collocaties nooit meer gemaakt kunnen worden.

Ook al werd er niet bevestigd dat Nederlanders in Engelstalige landen foutieve collocaties significant meer als acceptabel beoordelen dan Nederlanders in Nederland, er zijn toch wel verschillen tussen de twee groepen proefpersonen te ontdekken. De resultaten laten over het geheel genomen zien dat het lexicon van Nederlanders die zich tussen een half-en vijf jaar in Engelstalige landen bevinden aan herstructurering onderhevig is. Doordat ook bij jongeren in Nederland deze nieuwe analyses van Nederlandse woorden gemaakt worden op basis van corresponderende regels van Engelse items, zijn de gevonden verschillen tussen de twee groepen niet groot genoeg om de hypothese te bevestigen.

Literatuur

- Cook, V.** (1992). Evidence for multicompetence. *Language Learning*, 42(4), 557.
- Cook, V.** (2003). The changing L1 in the L2 user's mind. In Cook, V. (Ed.), *Effects of the second language on the first*, 1-18. Clevedon: Multilingual Matters.
- Firth, J.R.** (1957). A synopsis of linguistic theory 1930-1955. *Studies in Linguistic Analysis*, 1-32. Oxford: Philological Society.
- Fontenelle, T.** (1992). Collocation acquisition from a corpus or from a dictionary: a comparison. In Hannu Tommola, Krista Varantola, Tarja Salmi-Tolonen, & Jürgen Schopp, (Eds.), *EURALEX '92 Proceedings I-II.*, 221-228. Tampere: University of Tampere.
- Grosjean, F.** (1992). Another view of bilingualism. In Harris, R. (Ed.), *Cognitive Processing in Bilinguals*, 51-62. Amsterdam: North-Holland.
- Köpke, B., & Schmid, M.S.** (2007). *Language attrition: Theoretical perspectives*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Kroll, J. F., & Tokowicz, N.** (2005). Models of bilingual representation and processing: Looking back and to the future. In J. F. Kroll & A. M. B. de Groot (Eds.), *Handbook of bilingualism: Psycholinguistic approaches*, 531-553. New York: Oxford University Press.
- Laufer, B.** (2003). The influence of L2 on L1 collocational knowledge and on L1 lexical diversity in free written expression. In Cook, V. (Ed.), *Effects of the second language on the first*, 19-31. Clevedon: Multilingual Matters.
- Pavlenko, A.** (2000). L2 influence on L1 in late bilingualism. *Issues in Applied Linguistics*, 11(2), 175-205.
- Pavlenko, A., & Jarvis, S.** (2002). Bidirectional transfer. *Applied Linguistics*, 23(2), 190-214.
- Schmid, M. S., & Köpke, B.** (2009) L1 attrition and the mental lexicon. In Pavlenko, A. (red.), *The Bilingual Mental Lexicon: Interdisciplinary approaches*, 209-238. Bristol/Buffalo/Toronto: Multilingual Matters.
- Schmid, M. S.** (2011). *Language attrition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Schmid, M. S.** (2013). First language attrition. *WIREs Cognitive Science*, 4, 117-123.
- Selinker, L.** (1969). Language transfer. *General Linguistics*, 9(2), 67-92.
- Van der Wouden, T.** (1992). Beperkingen op het optreden van lexicale elementen. *De Nieuwe Taalgids*, 85, 513-38.
- Zwarts, J.** (2011). Woorden in vertaling: Collocaties, ms. Universiteit Utrecht
<http://www.hum.uu.nl/medewerkers/b.s.w.lebruyn/wiv2011/bestanden/collocaties.pdf>
(laatst gebruikt 29-06-2016)

Normal Distribution Calculator: Online Statistical Table
<http://stattrek.com/online-calculator/normal.aspx>
(laatst gebruikt 29-06-2016)

Bijlage A Lijst met gebruikte zinnen in het experiment

Lijst met de foutieve collocaties (dikgedrukt) gebruikt in de test, afgewisseld met foute en correcte gezegden en foute en correcte grammaticale zinnen ter afleiding van de foutieve collocaties. Ze staan op volgorde, zodat de nummers corresponderen met de nummers van de x-as bij grafiek 1 en 2.

VOORBEELD: Als de kat van huis is, dansen de muizen op tafel.

VOORBEELD: Als je vaker traint, word je minder snel moe tijdens het hardlopen.

Door de crisis zijn onze schulden hoger als we verwacht hadden.

1. We vinden allemaal dat het tijd is om actie te nemen.

2. Ik zal aan iedereen toegeven dat ik in de fout ben.

3. Ik heb een belofte gemaakt en daar ga ik me aan houden.

Ik ben heel blij dat het eindelijk in goede aarde valt.

4. Die gloeilamp zou je moeten vervangen met een spaarlamp.

Die autodiefstal was gelukkig niet bij ons, maar bij hun.

5. Als je notities neemt, haal je waarschijnlijk een beter cijfer.

Beter tien vogels in de sloot dan een in de hand.

6. Het is tijd om het probleem eindelijk te adresseren.

7. Het meisje had nog nooit eerder de regels gebroken.

Ze stond al een uur klaar om haar kinderen met warme armen te ontvangen.

8. In andere woorden, ik ben gezakt voor mijn eindexamen.

Ik moet toegeven dat ze er zeker geen doekjes om winden.

Van iedereen in het huis, staat jouw muziek altijd het hardste.

9. Als jullie met nog zo'n goed idee komen dan ben ik helemaal in!

In elk geval hebben we het beter gedaan dan hun.

Zolang je maar niet vergeet dat belofte schuld maakt.

10. Heeft de verdachte de eed al afgenomen in de rechtszaal?

11. Je moet je absoluut niet in een huwelijk haasten.

Je zou toch zeggen dat de beste stuurlied aan wal staan.

12. Jij weet ook nooit wat je wilt, maak je gedachte nou is op.

Weet je zeker dat je de hele voorraad gecheckt hebt?

13. Vanwege het slechte weer is ons huis nog onder constructie.

14. Door dat bijbaantje heeft hij in de zomer veel geld gemaakt.

Al draagt een aap een gouden ring, het is en blijft een lelijk ding.

15. Heb je die beslissing gemaakt zonder te overleggen?

16. Het lijkt altijd alsof de tijd op vakantie sneller passeert.

Alle foutieve collocaties die verwerkt zijn in het experiment. Samen met de Engelse collocaties waar ze op gebaseerd zijn en de correcte Nederlandse varianten van deze collocaties:

Foutieve collocaties (Anglicisme)	Engelse collocaties	Correcte Nederlandse collocaties
Een beslissing maken	Make a decision	Een beslissing nemen
Een eed nemen	Take an oath-	Een eed <i>afleggen</i>
In (een idee) zijn	I am in	<i>Voor</i> (een idee) zijn
Gedachten opmaken	Make up your mind	Gedachten op een rij <i>zetten</i> /gedachten <i>ordenen</i>
Notities nemen	Take notes	Notities <i>maken</i>
Geld maken	Make money	Geld <i>verdiene</i> n
Actie nemen	Take action	Actie <i>ondernemen</i>
Probleem adresseren	Adress problems	Probleem <i>aanpakken</i>
De wet breken	Break the law	De wet <i>overtreden</i>
Een belofte maken	Make a promise	Een belofte <i>doen</i>
In (iets) haasten	Rush into (something)	Iets <i>overhaasten</i>
Tijd passeert	Time <i>passes</i>	Tijd <i>vliegt/tikt/kruipt</i>
In andere woorden	In other words	<i>Met</i> andere woorden
Regels breken	Break rules	Regels <i>overtreden</i>
Onder constructie	Under construction	<i>In</i> constructie
Vervangen met	Replace with	Vervangen <i>door</i>

Bijlage B Eenzijdige z-toets

Aan de hand van een eenzijdige z-toets worden hier de proporties gerapporteerd. De significantie waarden worden berekend van de gecombineerde 'ja' optie in tabel 3 en de optie 'ja, heel acceptabel' in tabel 2.

p1 % Nederlanders in Nederland

n1 aantal proefpersonen in Nederland

p2 % Nederlanders in Engelstalige landen

n2 aantal proefpersonen in Engelstalige landen

H₀: p₂ ≤ p₁ H₁: p₂ > p₁

Significantie niveau 0.05

Berekening significantiewaarde gecombineerde 'ja' optie tabel 3.

$$\begin{aligned} \text{Pooled sample proportion (p)} \quad p &= (p_1 * n_1 + p_2 * n_2) / (n_1 + n_2) \\ &= (0.362 * 48 + 0.385 * 46) / (48 + 46) \\ &= 0.373255 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Standard error (SE)} \quad SE &= \sqrt{p * (1 - p) * [(1/n_1) + (1/n_2)] } \\ &= \sqrt{0.373255 * (1 - 0.373255) * [(1/48) + (1/46)] } \\ &= 0.099796 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} z = (p_1 - p_2) / SE \quad z &= (0.362 - 0.385) / 0.099796 \\ &= -0.62127 \end{aligned}$$

Z score in de Normal Distribution Calculator $P(z < -0.62127) = 0.26721$ $0.26721 > 0.05$

Berekening significantiewaarde 'ja, heel acceptabel' optie in tabel 2.

$$\begin{aligned} \text{Pooled sample proportion (p)} \quad &(0.133 * 48 + 0.195 * 46) / (48 + 46) \\ &= 0,16334 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Standard error (SE)} \quad &\sqrt{0,16334 * (1 - 0,16334) * [(1/48) + (1/46)] } \\ &= 0,076276 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} z = (p_1 - p_2) / SE \quad z &= (0.133 - 0.195) / 0,076276 \\ &= -0,81284 \end{aligned}$$

Z score in de Normal Distribution Calculator $P(z < -0.81284) = 0.20815$ $0.20815 > 0.05$

Bijlage C Uitnodiging enquête

Hoi,

Heel erg fijn dat je mee wilt werken aan mijn scriptie onderzoek naar de invloed van de Engelse taal op het Nederlands.

De instructies staan in de test. De test zelf duurt maar enkele minuten maar er zullen ook nog wat achtergrond vragen gesteld worden dus zorg dat je ongeveer 10 minuten de tijd neemt. Het is de bedoeling dat je de test in een keer maakt, je kunt de link helaas niet twee keer openen. Mocht er iets mis gaan, geen probleem, dan kun je altijd een mailtje sturen, dan stuur ik je de link nog een keer.

Zodra mijn onderzoek is afgerond zal ik een berichtje sturen met de belangrijkste resultaten.

Nogmaals bedankt!